

Goedkeuring voor Suriname van het op 25 maart 1957 ondertekende Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, e.a. en van de aan het Verdrag gehechte Toepassingsovereenkomst betreffende associatie van de landen en gebieden overzee met de Gemeenschap

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Artikel 227 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (*Trb.* 1957, 74 en 91) bepaalt in zijn eerste lid, dat het verdrag van toepassing is op het Koninkrijk België, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden. De niet-Europese landen en gebieden, welke ten tijde van de sluiting van het verdrag bijzondere betrekkingen met de Lid-Staten onderhielden, vormen, zoals blijkt uit het derde lid van genoemd artikel, het onderwerp van een bijzondere associatieregeling. Deze regeling, welke is uitgewerkt in het vierde deel van het verdrag, alsmede in de daarbij behorende Toepassingsovereenkomst, is wat het Koninkrijk betreft tot dusverre slechts van toepassing op Nederlands Nieuw-Guinea, het enige niet-zelfbesturende deel van het Koninkrijk.

Het Koninkrijk heeft, enerzijds, het E.E.G.-verdrag, in afwijking van artikel 227, dat in beginsel het verdrag van toepassing verklaart op het gehele territoir der Lid-Staten, alleen voor Nederland en Nederlands Nieuw-Guinea bekrachtigd, zulks in overeenstemming met een bij dit verdrag gevoegd protocol, dat hiertoe het recht gaf. Bij de sluiting van het verdrag werd, anderzijds, mede op aandringen van Nederlandse zijde in een aantal intentieverklaringen de uitdrukkelijke bereidheid van de zes Regeringen vastgelegd om te komen tot een economische associatie van de zelfbesturende, met een der Lid-Staten verbonden landen. In een van deze intentieverklaringen wordt de bereidheid van de zes Regeringen tot uitdrukking gebracht om, zodra het verdrag in werking is getreden, op verzoek van het Koninkrijk der Nederlanden onderhandelingen te openen ten einde overeenkomsten tot economische associatie van Suriname en de Nederlandse Antillen met de Gemeenschap te sluiten.

Zo heeft reeds sinds de zomer van 1957 tussen Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederland op ministerieel en op ambtelijk niveau overleg plaatsgevonden. Tijdens dit overleg was duidelijk, dat zowel in de Nederlandse Antillen als in Suriname ruime belangstelling bestond voor een binding met de Gemeenschappelijke Markt, en naarmate de Gemeenschap zich ontwikkelde, groeide ook het inzicht omtrent de betekenis en het mogelijke effect van een eventuele associatie en omtrent de voorstellen, welke vanwege het Koninkrijk ter zake zouden kunnen worden gedaan.

Het eerst heeft de Regering van de Nederlandse Antillen definitief het voornemen geuit, een associatie met de Gemeenschap aan te gaan. Op 25 januari 1960 werd een daartoe strekend verzoek namens de Regering van het Koninkrijk te Brussel bij de E.E.G.-raad en de Europese Commissie ingediend. Ten aanzien van de in dat verband inmiddels overeengekomen regelingen zal zodra mogelijk de goedkeuring van de Staten-Generaal worden gevraagd.

Op 8 juni 1961 kon namens de Koninkrijksregering ook van de wens van Suriname, een associatie met de Gemeenschap tot stand te brengen, te Brussel mededeling worden gedaan. Bij die gelegenheid werd nader aangegeven, dat Suriname een associatie voor ogen stond, geheel overeenkomstig de regeling, welke is voorzien in het vierde deel van het E.E.G.-verdrag. De Suri-

naamse Regering was namelijk van oordeel, dat de meest doeltreffende wijze om tot associatie te geraken, zou zijn een verzoek tot aansluiting bij het bestaande associatieregime zonder meer.

Op 25 september 1961 besloot de E.E.G.-raad Suriname conform zijn wens gelijk te stellen met de landen en gebieden overzee, die met de Gemeenschap zijn geassocieerd en dit land derhalve volledig in aanmerking te laten komen voor de associatieregeling, vermeld in het IVde deel van het verdrag en in de Toepassingsovereenkomst. Vervolgens dat Suriname zal gebruik kunnen maken van het Europees Ontwikkelingsfonds binnen het kader van het deel, dat is gereserveerd voor de landen en gebieden, die bijzondere betrekkingen met Nederland onderhouden, terwijl de regeling voor de handelsbetrekkingen tussen Suriname en de geassocieerde Staten overzee later in overeenstemming met deze Staten zal worden vastgesteld. Tijdens de daaropvolgende raadszitting van 23—25 oktober werd eveneens overeenstemming bereikt over de juridische vormgeving van de onderhavige associatie. Aangezien van generlei zijde specifieke regelingen buiten het bestaande associatieregime werden voorgesteld, werd op initiatief van de E.E.G.-commissie met eenparigheid van stemmen door de raad besloten, dat de bekrachtiging door het Koninkrijk van het E.E.G.-verdrag zou worden aangevuld door Suriname; dit zou dan ten gevolge hebben, dat op Suriname het vierde deel van het E.E.G.-verdrag en de daarmee samenhangende bepalingen van toepassing zullen worden.

Het associatieregime van het E.E.G.-verdrag heeft als voornaamste doelstelling, de economische en sociale ontwikkeling van de geassocieerde landen en gebieden te bevorderen. Artikel 131 stelt dit in alle duidelijkheid. Uit de overige bepalingen van het vierde deel van het verdrag blijkt dan ook, dat de Lid-Staten op verschillende terreinen verplichtingen ten gunste van de geassocieerde landen en gebieden op zich nemen, terwijl daarentegen de plichten van deze landen en gebieden tegenover de E.E.G. tot een minimum zijn beperkt. Zulks komt met name tot uitdrukking in de handelspolitieke bepalingen en de voorzieningen met betrekking tot de investeringshulp.

Tussen Suriname en de Gemeenschap ontstaat ten gevolge van de associatie een vrijhandelszone in deze zin, dat de E.E.G.-landen voor produkten uit Suriname op dezelfde wijze hun grenzen openstellen als zij dit in het onderling verkeer ten opzichte van elkaar doen (artikel 132, lid 1). Ook op Suriname rust de verplichting tot afbraak van zijn douanerechten, ofschoon op dit beginsel de belangrijke uitzondering van toepassing is, dat Suriname niet behoeft af te breken die douanerechten, welke in overeenstemming zijn met de eisen van zijn ontwikkeling en met de behoeften van zijn industrialisatie, of welke van fiscale aard zijn en ten doel hebben in zijn begrotingsmiddelen te voorzien (artikel 133, lid 3). Wel dienen deze rechten in elk geval non-discriminatoir te gelden ten aanzien van alle Lid-Staten (artikel 132, lid 2 en artikel 133, lid 3). Deze laatste verplichting zal voor Suriname evenwel geen bijzondere gevolgen hebben, aangezien de uit Nederland afkomstige produkten geen preferenties genieten op de Surinaamse markt.

Het vrijhandelszone-systeem brengt voorts mede, dat Suriname volledige autonomie behoudt met betrekking tot zijn tarief ten aanzien van derde landen.

Ten gevolge van deze ongelijkheid in het buitentarief tussen Suriname enerzijds en de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap anderzijds kan zich het probleem voordoen van de z.g. doorstroming. In de associatieregeling van het E.E.G.-verdrag is evenwel een voorziening getroffen voor het geval een Lid-Staat moeilijkheden van een dergelijke doorstroming van goederen uit derde landen ondervindt. Artikel 134 bepaalt namelijk, dat een Lid-Staat, wanneer hij van het verschil in het buitentarief nadelen ondervindt, de commissie kan verzoeken voorstellen te doen aan de andere Lid-Staten, ten einde de moeilijkheden te ondervangen. Het is echter niet waarschijnlijk, dat zich op dit punt moeilijkheden zullen voordoen, waar het overgrote deel der Surinaamse produkten vervaardigd wordt uit grondstoffen, die in het land zelf worden voortgebracht.

Op de geassocieerde landen rust de plicht, de verruiming van invoercontingenten te bewerkstelligen op de in artikel 11 van de Toepassingsovereenkomst bepaalde wijze. Sinds 1 januari 1958 heeft Suriname zijn globale contingenten echter reeds in zodanige mate verruimd, dat ruimschoots is voldaan aan de verplichtingen, welke zouden hebben gegolden als Suriname reeds op de datum der inwerkingtreding van het verdrag geassocieerd zou zijn geweest. Anderzijds kan Suriname na de definitieve totstandkoming van de associatie van de volledige contingentverruiming gebruik maken, welke door de Lid-Staten en de overige geassocieerde landen en gebieden sedert 1 januari 1958 is gerealiseerd.

Op het gebied van de ontwikkelingshulp zal Suriname ten gevolge van de associatie de mogelijkheid hebben projecten voor sociale en economische investeringen voor te stellen. De toekenning van E.E.G.-gelden zou echter tot einde 1962 moeten geschieden uit dat gedeelte van het Ontwikkelingsfonds ad \$ 35 mln., dat reeds voor Nederlands Nieuw-Guinea is bestemd. Het is vrijwel zeker, dat de ontwikkelingshulp na 1962

zal worden gecontinueerd. Aangezien het fonds, nadat ook de Nederlandse Antillen zullen zijn geassocieerd, tevens voor dit land toegankelijk zal zijn, zal binnen het Koninkrijk aan de hand van concrete investeringsplannen voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederlands Nieuw-Guinea een prioriteitschema moeten worden vastgesteld.

Over de wijze, waarop de Toepassingsovereenkomst — waarin ook de investeringshulp is geregeld — zal worden verlengd, kunnen op dit ogenblik nog geen concrete aanwijzingen worden gegeven.

Ten slotte moge een enkele opmerking worden gemaakt met betrekking tot het recht van vestiging. Ten aanzien van de vestiging van personen in zelfstandige beroepen of van bedrijven in Suriname wordt aan onderdanen en rechtspersonen van de Lid-Staten reeds dezelfde behandeling gegeven als aan niet-ingezetenen Nederlandse natuurlijke en rechtspersonen. In Suriname is derhalve reeds een non-discriminatoire vestigingsregime van kracht. Artikel 8 van de Toepassingsovereenkomst zal derhalve voor Suriname geen bijzondere verplichtingen scheppen tot uitbreiding van het recht van vestiging.

De Vice-Minister-President,

H. A. KORTHALS.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

E. H. TOXOPEUS.

De Minister van Economische Zaken,

J. W. DE POUS.